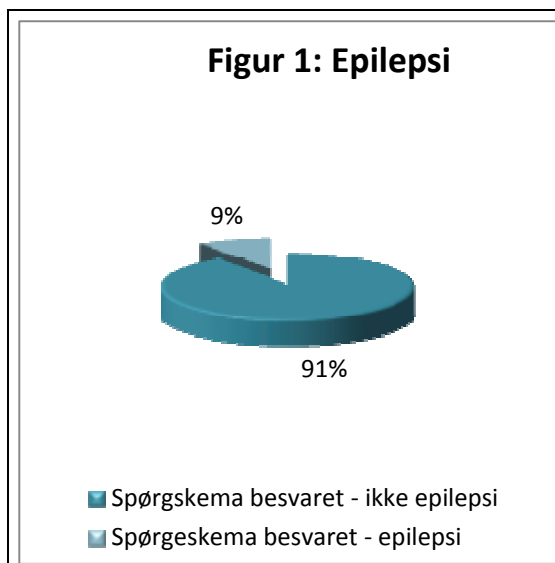

Epilepsi hos Belgisk Hyrdehund – En arvelig sygdom

Af dyrlæge PhD. stud. Christina Hedal Gulløv

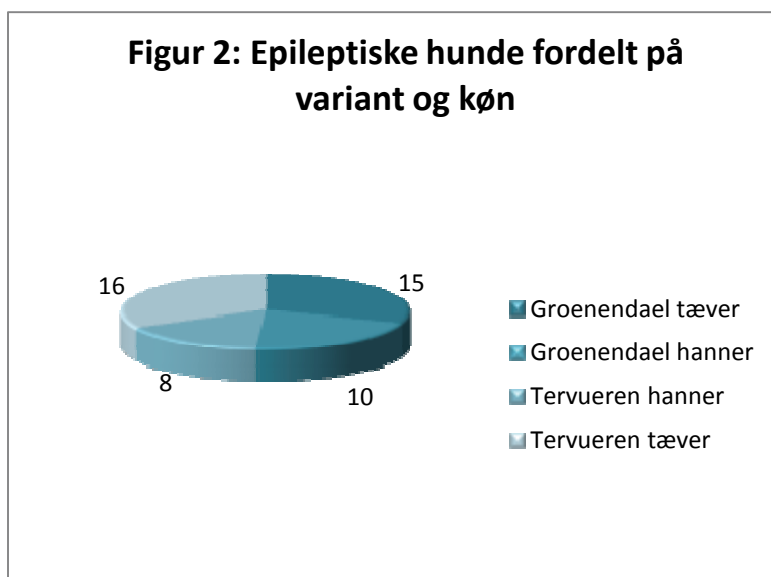
I løbet af de seneste 4 år har en forskergruppe ved Institut for Mindre Husdyrs Sygdomme, Københavns Universitet (tidligere Landbohøjskolen) forsket i forekomsten af epilepsi hos Tervueren og Groenendael. Projektgruppen bag undersøgelseerne består af lektor Mette Berendt, professor Merete Fredholm og undertegnede. Projektet opstod på baggrund af et par opdrætteres egne kuldregistreringer vedrørende forekomst af epilepsi og indebar diagnostiske undersøgelser af de hunde, som led af epilepsi. Dette indledende arbejde affødte at der i 2005 blev gennemført en spørgeskemaundersøgelse vedrørende epilepsi i racen. Dette skete med støtte fra Dansk Kennel Klub (DKK) og resultaterne af undersøgelsen er netop offentliggjort i det videnskabelige tidsskrift Acta Veterinaria Scandinavia [1].

Spørgeskemaundersøgelsen blev foretaget i 2005 blandt alle Tervueren og Groenendael registreret i Dansk Kennel Klub i perioden 1995-2004. Der blev udsendt 1248 skemaer af hvilke 519 kom retur korrekt udfyldt og dermed kunne indgå i undersøgelsen. Ud af de 519 hunde led 49 (9,4 %) af epilepsi. Man anslår tilstedeværelsen af epilepsi til at være cirka 1 % for den samlede hundebestand, og derfor må man sige at der ved undersøgelsen fandtes en markant højere tilstedeværelse af epilepsi hos Tervueren og Groenendael end det man ser generelt i hundebestanden. Dette peger på, at der er en arvelig faktor involveret i denne sygdom hos disse to varianter af Belgisk Hyrdehund.

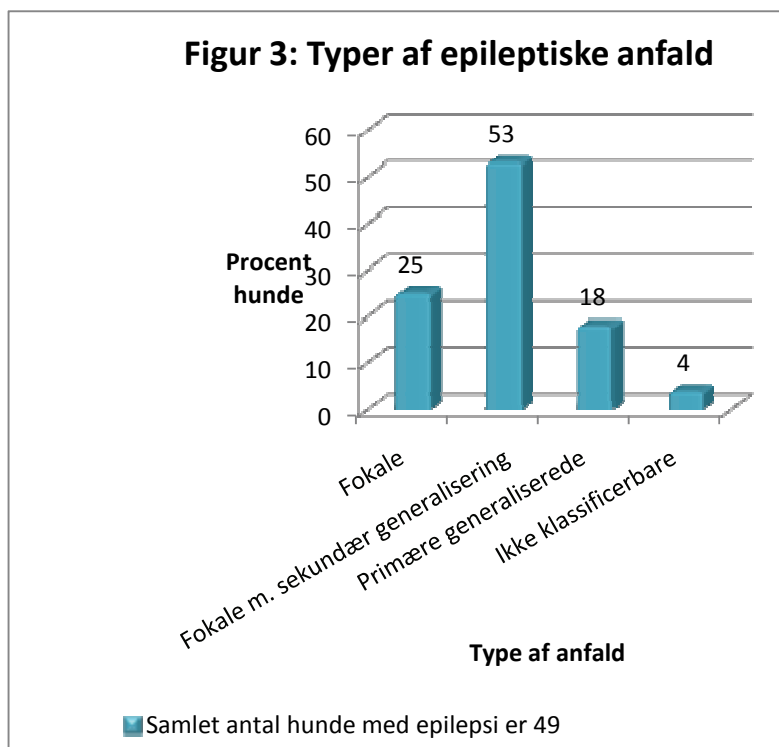
Sygdommen viser sig relativt sent hos hundene med en gennemsnitsalder på 3,3 år (og hos mange først efter de er fyldt 4 år). Dette kan udgøre et stort problem for racen, idet mange hunde vil være indgået i avlen, inden symptomer på sygdommen viser sig for opdrætteren. På denne måde bliver det meget vanskeligt at sortere de syge hunde

fra rent avlsmæssigt, og man har derfor en større risiko for at bringe sygdommen videre til de næste generationer af hunde, end hvis sygdommen viste sig tidligt i hundenes liv.

Der var stor forskel på de typer af anfald som hundene fik (figur 3). Femogtyve procent havde fokale (lokaliserede) anfald. Det vil sige anfald, som udvikles i et mindre område af hjernen, uden tab af bevidsthed og uden at der nødvendigvis opstår krampeanfald i hele kroppen. I stedet ses symptomer som listet op i tabel 1 her i artiklen. Treoghalvtreds procent havde fokale anfald, som hurtigt udviklede sig til sekundært generaliserede anfald (det vil sige at anfaldet starter med et eller flere af de symptomer som de der ses i tabellen, for derefter hurtigt at brede sig fra det lokale hjerneområde til at omfatte hele hjernen og så vise sig i kroppen som regulære krampeanfald med tab af bevidsthed). Atten procent fik primært generaliserede anfald (hvor krampeanfaldet opstår pludseligt i hele

kroppen uden forudgående symptomer) og fire procent var ikke klassificerbare i forhold til anfaldstype. Det viste sig altså ved undersøgelsen, at symptomerne på de epileptiske anfald kunne variere meget fra hund til hund, og at mange hunde ikke havde krampeanfald men mere diskrete anfaldssymptomer.

Der blev tidligt i forskningsforløbet identificeret en familie af hunde med en markant højere forekomst af epilepsi - både set i forhold til den samlede hundebestand og i forhold til resultatet af spørgeskemaundersøgelsen. Familien bestod af 199 Groenendael og Tervueren i alt. Denne familie danner grundlag for en yderligere udvidelse af forskningsprojektet om arvelig epilepsi hos Groenendael og Tervueren.

I denne familie har det - ved undersøgelse af forekomsten af epilepsi sammenholdt med stamtavleforskning - vist sig, at der er tale om en nedarvet form af epilepsi hos størsteparten af de deltagende syge hunde. Opdrættere og ejere har udvist stor vilje til at deltage i projektet, og den danske forskningsgruppe er netop nu med i et større EU samarbejde hvor der arbejdes på at identificere det/de gen(er) som må antages at være ansvarlige for arveligt betinget epilepsi hos Tervueren og Groenendael. Vort håb er, at arbejdet kan munde ud i en test, som kan påvise de(t) ansvarlige gen(er). En eventuel test som ved en simpel blodprøve kan identificere bærere af sygdomsgenet, vil være et godt redskab for opdrættere og hundeejere, da den kan medvirke til at avle væk fra sygdommen og samtidig beholde en så stor avlspopulation som muligt. Ved en eventuel fremtidig test ville det sandsynligvis være muligt at udelukke syge hunde fra avl uden derved at skulle udelukke alle slægtninge til disse. Dette har ellers i høj grad været eneste mulige fremgangsmåde indtil nu blandt en del opdrættere, som har forsøgt at undgå epilepsi i deres linjer.

Tabel 1: Eksempler på symptomer ved fokale epileptiske anfald

Savler
Smasker
Opkastninger
Ufrivillig vandladning
Store udvidede pupiller
Virker rastløs og vandrer hvileløst omkring.
Gøer og hyl
Slingrer
Kravler
Svajer
"Vilde" øjne (vidåbne øjne)
Overdreven blinken
Angst evt. med flugtforsøg
Aggression med trueadfærd mod omgivelser
Virker ængstelig og søger ejerkontakt
Hovedet drejes til en side
Kramper eller stivhed i et eller flere ben
Sitrer i muskler på kroppen
Ryster over det hele
Kramper i ansigtet, læber og/eller ører
Ukontrollerede bevægelser af hoved, lemmer eller krop
Fraværende adfærd hvor hunden ikke kan kontaktes men udefra ser "normal" ud. Står blot og stirrer eller ligger ned.
Overdreven kontakt tages til ejer og hunden virker bedende og usikker.
Ude af stand til at genkende sine omgivelser – virker som om alt er nyt og fremmed for hunden trods vante omgivelser.

- Generelt varer anfaldene typisk 1-3 minutter.
- Adfærden afviger fra hundens normale adfærd.
- Ofte kan symptomerne ses i forskellige kombinationer.
- Hos en del af hundene udvikler de fokale anfald sig til regulære generaliserede krampeanfald.

Arbejdet med genetisk betinget epilepsi hos Tervueren og Groenendael har vokset sig så stort, at der i oktober 2008 blev oprettet en PhD forskningsstilling indenfor området arvelig epilepsi hos hund. Dette projekt, som forestås af undertegnede med lektor Mette Berendt og professor Merete Fredholm som vejledere, beskæftiger sig fortsat og intensivt med den form for epilepsi, som findes hos Tervueren og Groenendael. Vi er derfor stadig meget interesserede i alle nye henvendelser vedrørende symptomer på epilepsi, dvs. de symptomer som findes i nedenstående liste, samt krampeanfald hos Belgisk Hyrdehund generelt (alle 4 varianter).

Henvendelse vedrørende hunde med epilepsi kan rettes til:

Christina Hedal Gulløv, dyrlæge, Ph.D.-studerende
 Institut for Mindre Husdyrs Sygdomme
 Det Biovidenskabelige Fakultet
 Københavns Universitet
 Dyrlægevej 16
 DK-1870 Frederiksberg C
 Tlf. nr.: 35333941
 E-Mail: chhg@life.ku.dk
www.dyrehospitalet.life.ku.dk

I. Berendt M, Gulløv CH, Christensen SLK, Gudmundsdottir H, Gredal H, Fredholm M, Alban L: Prevalence and characteristics of epilepsy in the Belgian shepherd variants Groenendael and Tervueren born in Denmark 1995–2004
Acta Veterinaria Scandinavica 2008. 50:51 doi:10.1186/1751-0147-50-51